

MOLNÁR MIKLÓS

A cheshire-i macska fintora

Kis magyar szocioponyva

„A történeteket akkor gondoljuk végig következetesen, ha lehetőségeik közül a legrosszabbak következnek be.”

Friedrich Dürrenmatt

Halásszunk a tények hallgatag mélyvizében, ahol a valóságos eseményekkel, helyekkel és élő vagy holt személyekkel való hasonlóság nem a véletlen műve, mert valóságosak a nevek, a személyek, a helyszínek és a történetek, jóllehet tudván tudjuk, hogy a mai élettörténetek többsége elhúzódik a szavakkal való közölhetőség, a „megírhatóság” elől!

Az XA-607809 leltári számú, vénasszony halmazállapotú özvegy Bosnyák Lehelné, leánykori nevén Böröcsök Miranda hol van, hol nincs a glóbusz folytonos idomításnak és ellenőrzésnek alávetett, minden módon számon tartott kétlábú tollatlanjai között. Hetven kiló puffedt, lötyögős hús, petyhüdt bőrbe kötve, temetőszőke hajcsimbók, kopaszodó fej, redők szántotta arc, üveges tekintet, karvalyorr, kicserepesedett száj, nikotintól sárga műfogsor, dupla toka, ráncos pulykanyak, fonnyadtan aláfityegő mell-lebernyegek, romlásnak indult, hajdan erős altest, a lába szárán vastagon kidudorodó visszerek és fekélygyanús elszíneződések, a háta közepén egyre növekvő szőrös púp, meglehet, angyalszárny-kezdemény, de az is lehet, hogy az öreglány átlényegül a púpos teve szentségi állapotába, és megismeri Allahnak az emberek előtt elrejtett századik nevét.

„Grafománia (írásdüh): közepesen súlyos lelki betegség, amelyben egybefonódik tiszta ész, teljes örültség és zseniális hóbort” – Cesare Lombroso

Brunyálás után sose húzza le a klotyót, vastagon bele van kövesedve a kagylóba a húgy, állati büdös. Éjjel egy ronda műanyag lavórba végzi a dolgát, betolja az ágya alá, de tuti, hogy nappalra is ott felejtí. A szarólavórt csak akkor viszi ki, ha már csurig van, naná, hogy kilötyög belőle a trutumó a toplák rongyszőnyegeire, amiket kábé száz éve porszívóztak utoljára. Az ócska, korhadt, repedezett, rozoga cuccokkal telezsúfolt kégli búzlik, mint a trágyadomb. De olyan nincs, hogy szellőztessen, ki nem nyitná az ablakait akkor se, ha a magasságos úristen kérné rá. Örökké be vannak riglizve az ablaktáblái. Majrézik, hogy valaki be talál ugrani a nyitott ablakon, és kirámolja a hóbelevancát.

Ezennel konjunktúralovaggá ütjük magunkat. Tegyük föl, hogy konjunktúrája van a társadalmi létezés legalsó szintjén tengődők iránti érdeklődésnek.

Vasmarokkal ragaszkodik a kacatjaihoz. Van egy fossá olvasott könyve, magától is ott nyílik ki, ahol piros cerkával aláhuzigált sorok virítanak benne: „Minden öngyilkosság a melankólia főnséges poémája. Nincs maradandó mű az irodalom óceánjában, amely meghaladná zsenialitásban ezt a napihírt: *Tegnap*

délután négy órakor egy nő a Szajnába vetette magát a Pont des Arts-ról.” Tévét nem néz, újságot nem járát, ilyesmivel nem kábítja magát. A rádióján csak zenét hallgat. Mobiltelefonja sincs. „Hogy gyufacímke méretű ávilágot hörpintsek, képernyővédő fóliával a tetején? Inkább káromkodok vagy fütyörészek. Régóta nem hiszek a telefonokban, nem hiszek a rádióban, a sürgönyben. Mindenre saját törvényeim vannak, s a természetem, megvallom, zabolátlan.”*

A vallásban nem lelt se istent, se vigaszt, se nyugalmat, csak papokat megketyerős, megvezetett hívőket. Léthelyzetének – hogy olyan emberekkel van körülveve közel és távol, akiket ha megszoroz egygyel, az eredmény nulla, sőt dupla nulla, vagy legföljebb egy gyűszűnyi nullás liszt – meg az egyetemes zombiapokalipszisnek szittyózással próbál fölébe kerekedni. Naponta másfél-két liter almabort lecsordít a torkán, néha a dupláját is. Ha mólés, feszt ugyanazt nyekergi a recsegős pincehangján:

*Rontása tört ránk a dúló viharnak,
ordas had áradata tört ellenünk.
Vesztünkre esküdtek ádáz hatalmak,
tudtuk: egy életen át kell küzdenünk.*

Naná, hogy fejlövést kap a végén, és totálkárosan elterül, mint a széttaposott varangyos béka. Szokott lenni valami ipari kénsavra emlékeztető, kurva szar pálinkája is, ide a rozsdás bökköt, hogy macskahúgyból kotyvasztja. Azzal kínálja meg, ha nagy néha vendége akad, vagy ha áthívja a szomszédból a koporsókészítőt, az egyetlen olyan szomszédját, akivel nem áll hadilábon, hogy segítsen arrébb tolni egy bútort, vagy cserélje ki a kipurcant villanykörtét.

Langyos egzotikumot kajtatunk. Látens megrendelők a társadalmi büntudat.

Vagy főz magának, vagy nem. Konzervlecsóval meg zsírosdeszkával („kapás bélszínnel”) tömi a fejét, de leginkább a pia tartja életben. Télen fával fűti – már ha fűti – a redvás jancsikályháját. A „Diogenész” hordódonga- és fakereskedésben veszi a tüzelőt, mindig baromira megszopatják azzal is. Szinte mindig és mindenhol átvágják, mint szart a palánkon. Ilyen átvágós a világ mostanában.

Alacsonynak kalkulált irodalomfogyasztói elvárások kereteit töltjük ki, komótosan és önfeledten. Szabályokat, normákat és sablonokat követve építkezünk, az IKEÁban spájzolt olcsó panelekből. Minden tekintetben előre látható szerkezet a végtermékünk. Nincs kaland a dekódolásban; erőfeszítés nélküli befogadásra, azonnal beválthatóságra játszunk.

Kertes házak utcájában áll a háza, a város peremén. Nagy ívben tojik rá, hogy fölveri-e a gaz a kertjét. Hogy mi a szitu a korommal? Hát hull, naná, hogy hull, egye ki a belét a rák, aki kitalálta. Most is úgy rakódik le, mint a guanó? Még szép, hogy úgy, keményen, vastagon, jöjjön rá a pusztulat. Nem csoda, hogy napokig ki se dugja az orrát a házból. Szarik az alkotmányra. Tök meztelen döglik az ágyában, mereszti nagy múltú, viharvert muffját, a fekete tavat, amiben

* „Régóta nem hiszek...”: idézet Anna Ahmatova *Régóta nem hiszek a telefonokban* kezdetű verséből.

valaha, mikor szárnyak nélkül is tudott repülni, rettentően szerettek úszkálni a kiskacsák. „Kicsi kacska, kicsi kecsge: csíz csacsog-e, kocsi recseg-e?” Hallgatja, ahogy perceg a szú a bútoraiban. Kínlódik a krónikus hólyaghurutjával, és faszágokon tököl.

Mitől ment tropára az élete? Hogyan lett szikrázóan eleven, körülrajongott bombázóból sanda tekintetű, búvalbaszott, utálatos bányarém? Mi lett a magzatnyuvasztó ipar süllyesztőjébe küldött három magzatából („megesik, hogy az ember lánya egyszer-kétszer megesik”): szépítő kencefice vagy sertésmájkrém? Mennyi van még hátra a bekrepálásig? Érdemes-e bebiflázni az ógörög névmási határozók közti megfeleltetés szabályait? Milyen lett volna lefeküdni Casanovával, Fidel Castróval és/vagy Che Guevarával? Milyen hosszú A Halászó Macska utcája? Hány boltíve van a Pont des Arts-nak? Mi a *Candide* utolsó mondata („Gonduzzuk a kertünket!”): *Nous devons cultiver notre jardin*, vagy *Il faut cultiver notre jardin*? Mennyi só kell egy bogrács slambucba?

Beszélggett elefánttal, járt az Északi-sarkon és a Szaharában, utazott teveháton, látta a Halley-üstökös, megnézte a Tádzs Mahalt belülről és Lenin hulláját kívülről, látta a Dél Keresztjét, hipnotizáltatta magát, táncolt izzó parázson, megtapasztalta a súlytalanságot, belebámult egy működő tűzhányó kráterébe, sítire vágta a világrend megdöntésére irányuló összeesküvés miatt, végigrágtta magát *A tőke* első kötetén – de vajon milyen érzés lehet megsimogatni egy tigrist? Tudja, hogy a férgék megeszik, csak azt nem tudja, kicsoda is ő valójában, és hogy van-e Isten. Vagy ha van is, már régen levette a kezét teremtményeiről, és mert szégyelli magát az elfuserált teremtésért, elbújt a világ elől a mindenség egy megközelíthetetlenül távoli csücskébe, ahol kedvére hódolhat autista vesszőparipájának: megoldhatatlan sakkfeladványok kiötlésével és megoldásával veri el az örökkévalóság unalmát („matt végtelen számú lépésben”), és megürülő helyére – nesze nektek új agyagbálvány – hatalomhajhászás, okosmobil, steksz, drog meg szex tolt az emberek tudatában? Kire hagyja a viola da gambáját meg a palóc pásztorfurulyáját? Zsugorodik-e már a mája? „Amilyen iszákos vén kurva vagyok, a májam helyében én zsugorodnék, mint a huzat.” Íródik-e krónikás ének a hólyaghurutjáról? „Ifjak kik voltak, hoppra megvénülnek, s a Föld lakói döghalmokba dűlnek.” A nyamvadt macskái meg étlen-szomjan bernyákolnak és randalíroznak az udvaron, és szaporodnak, mint a nyulak. A szomszédok kurvára rühellik a rahedli macskája miatt. Ha valamelyiket elkapják, óne vakor megnyuvasztják, a döglött macskát meg bebasszák a verandájára. És írják ellene a följelentéseket orrba-szájba.

Milyen gyönyörűek az emberek! Ó, szép új világ, amelyben ilyen nép van!

Lábadjanak könnybe a szemek: borzongatásokkal és elérzékenyítésekkel operálunk.

„Ég a kunyhó, ropog a nád: egy sor fing, egy sor nád. Fölnyitom a posztmodern történelem rémálmától kivörösödött szemem, és elszőrnyedek iszonyú odúmtól. Magamba roskadok, pizlicsáré gondok emésztenek. Tizenhárom és felet üt egy gyászos hangú toronyóra. Mérgező krikszkrakszokból szótt fellegek gomolyognak a búval és bánattal kizsinórozott világ fölött. Rontás van rajtam. Ezerszer is cáfolhatnak egy babonát, ha szükségem van rá, hiszek benne, ha a fene fenét eszik is. Szem meglátott, szív megvert, annak ártson, aki megvert – álomkórral, lépfenével, bubópestissel, tudómétellyel, kolerával, leprával, fekete himlővel, szifilisszel, sárgalázzal, folyami vaksággal; csapjon bele a tüzes

istennyila. Ha nő igézett meg, hasadjon meg a csöcse, ha férfi, szakadjon le a töke. Viszket a seggem, megvakarom, mégpedig ott, ahol én akarom. Hogyan: nem ott vakarom meg, ahol én akarom, hanem ahol a viszketés akarja.

Köszvény ellen veszem a keserű lapunak a bélit avagy gyöngéjit, a ki olyan, mint a káposzta torsa, levonom a külső héját, teszem lágy meleg vízbe, hogy ki-vonnya a keserűségit, tsinállok belőlle salátát, meg-könnyebbíti a fájdalmat, 's a vért meg-tisztítja."

Áttételek nélkül, közvetlenül szemlélheti önmagát a mindennapi közhelytuda.

Ha meg mégis kikecmereg az ágyából, leginkább csak azért, hogy újabb adag almabort tárazzon be a sarki Sparban, nyolc-tíz üveggel egyszerre. Dugig van a veranda, a spájz meg a fáskamra üres almaboros üvegekkel.

Egyetlen alakot sem tudunk megteremteni a maga eleven társadalmi kontextusában. Beérjük újságriporterien felületes látszatazonosítások fölvezetésével.

Az egy szem lánya, Melinda – aki olyan világi jó bula, hogy a napot lehet sasolni, de őt nem – egy Costa Rica-i szállodatulajdonoshoz ment feleségül, abban a titkolt reményben, hogy az elvágatlan köldökzsinór, amivel a korosodó asszony kétségbeesetten magához próbálja láncolni, elszakad végre. Szülőanyját ugyan nem látogatja, nem válaszol a leveleire, de hébe-hóba küld neki pár száz dollárt meg néhány csomag kávé.

„Édes lelkem, muchas gracias, megkaptam a pénzt meg a kávé. Jólesik innom belőle, mert tőled kaptam. Erősen megdobogtatja a szívemet, azért is szeretem. Egyelőre ne küldjél többet, még a múltkori se fogyott el. Hogy szolgál a drága egészséged? Én gyakran szédülök, nyirkos időben a köszvény is elővesz, de a krónikus hólyaghurutomat nem számítva azért jó erőben vagyok, aggodalomra nincs okod. A szervezetem persze pusztul, módszeresen és alatomosan, öreg csataló vagyok már, nincs mese. De nem óbégatok, hogy hálni jár belém a lélek. Járjon csak, majd elpucol, ha elege lesz belőlem. Állítólag a halál a bölcsesség, a varázserő és a szépség kezdete, és a bolondság is egy neme a halálnak. Annyi szent, hogy bolondság, ahogy élek, meg hogy egyáltalán élek, ameddig élni hagy ez a nem emberre szabott, hazug, rendetlen, ostoba és értelmetlen világ, a hülyék, gyávák, megvezetett rabszolgák közmegegyezései öncsalásán alapuló majompokol. Nem volt még kor, hogy a magyarok háta mögött ne várt volna új zsarnok a sorára, írta 1956-ban egy olasz költő. Camus szerint nyomorúságuk, láncok és száműzöttségük ellenére a magyarok 1956-ban királyi örökséget hagytak Európára, melyet ki kellett volna érdemelnie: mármint a szabadságot. Nem érdemelte ki, hanem elvesztette mindenestül. Európa le van gázolva, elektronikus bilincsekbe van verve, Camus foroghat a sírjában. Helyretolthatatlanul kizökkent az idő. Nem *valami*, hanem *minden* bűzlik, minden rohad. *Everything is rotten*, hogy Shakespeare is értse. Mennyien beszopták a covid-blöfföt is, ezt a népi társadalmi gyakorlatot kezdőknek és haladóknak! Mióta világ a világ, ekkora hülyeségtesztnek még soha nem volt alávetve az emberiség. Mára virradóra leesett az első hó. Sok hó esik még, míg újra láthatlak? Ugye, szívecském, búzapirulásra hazajössz? Megszakadna a szívem, ha még akkorra sem. Állandóan gondolkodom rád. Te vagy az én sívár, keserű életem egyetlen öröme. Zűrzavaros álmaim vannak mostanában. Mintha szegény apád még élne: álomban négykézláb ereszkedem, a hátam-

ra ül, mintha ló volnék, és kinyargal velem pólódresszes balkáni angolok játzóterére, a Vérmezőre hajnali harmatot szedni, mint hajdan a boszorkányok, hogy megigya és örökké fiatal maradjon, én meg éjszakáról éjszakára sorvadozok és meghalok. Vigyázz magadra, ügyelj az egészségedre. Írjál mielőbb és minél részletesebben. Türelmetlenül várom a leveled. Kazalnyi csók és ölelés! Sietek a postára. ¡Adiós! Jobban mondva pá, drágaságom! Mióta a lehető legeslegjobb világ lehető legeslegjobb miniszterelnöke kinyilatkoztatta, hogy a magyarok a világ legkülönb nációja – kussolásban csakugyan nincs a kiherélt emlékeztető magyarnál külön –, azóta hazafias kötelességünk elfelejteni minden idegen nyelvet.”

A szeszakán, kurvapecér vejére, Pablóra nem veszteget szót. Ha csak rágondol is, lila lesz a feje, lilább, mint a lánya kávéjától. „Melinda, te büntelen, mért is nem óvtalak, mért nem védtelek? Ifjú lelked haván foltot ejt a gonosz...”

Nosza, halmozzuk a kulisszahasogatásokat, a népszínműi akkurátosságokat!

Mielőtt elcsámpázik hazulról, szédelegve, mint a fejbe kólintott liba, mindent bekallantyúz, bereteszel, bezár és lelakatol, legalább tíz kiló kulcsot cipel magával. Vagy negyven bazi nagy lakat fityeg az ajtain, ha a kulcsokat elveszti, úgy kell lerobbantani a rohadt lakatjait. Messziről lerí róla, milyen ágrólszakadt, hiába rúszozza rikító vérvörösre a száját, ha elsántikál a templomba, fölváltva reformátusba, evangélikusba, katolikusba, baptista imaházba, ökumenikus kápolnába, mecsetbe, minaretbe, sztúpába, hogy nyaggassa a gondviselést, akár létezik, akár nem: intézze el neki, hogy hazaköltözzön a lánya San Joséból, megdögöljön Eduárd, elpatkoljon a magát államnak színlelő tőkés részvénytársaság, kinyiffanjon a kapitalista világrend.

Vagy kicsoszog az akáclobos temetőbe olyan holtak csontjain rágódni, akik valaha azt hitték magukról, hogy ők fingják a passzátszelet. – Heidegger szerint a műalkotás az igazság szabadjára engedése – dűnyögi résnyire nyílt ajakkal, nehogy kirepüljön a szájából a protkója, miközben egy kakukkfűvel benőtt sírhalom fölé hajolva („Az ismeretlen szenvedésnek legyőzött katonája pihen itt”) útjára bocsát egy dörgedelmes alfarhangot, *rustico ed appassionato*, parasztosan és szenvedélyesen.

Néhai férje, e nemben a második, a Heideggerből doktoráló, ámde hithű marxista-leninista Bosnyák Lehel (diákzsargonban „Bólé”) az átkosban egy vidéki egyetem agyatlanító tanszékén lökte a pimpós vakert, és fíngta a rendszerkonform passzátszelet, hétvégeken viszont a Négycsöcsű Potyka csárdában dajdajozott a kótyagos hallgatóival meg egy igen mókás mukival, a Kommunista Ifjúsági Szövetség kari titkárával, akiből a történelem vagy inkább a történelemcsinálók muris mókájaként húsz év múlva akár miniszterelnök is lehet ebben a kapitalistává visszavedlő majomországban. Be kellett szarni, mikor hegedűvel a hóna alatt „Bólé”, a nyiszlett, mitugrász filozófiaprofesszor, a tudományos szocializmus Prézli című szakfolyóiratának főszerkesztője huszáros lendülettel az asztal tetején termett, és olyan faszogányosan elrántotta a nyirettyűjével Bihari *Hoppsza, magyar, coki, német!* verbunkosát, hogy Dankó Pista se játszhatta volna parádésabban, a tudományos szocializmus meg elmehegett a sunyi picsába, Marx, Engels meg Lenin kinyalhatták a puruttya valagát.

„Bólé” lepusztult özvegye félnapokat elkarattyol a sírok közt tébláboló dögevő csoroszlyákkal. Be nem áll a szájuk; amúgy gyöngéd, tapintatos, kellemes modorú úrinők mind egy szálig. Minél többet túrátztatja a bagólesőjét – mert

bagózik, mint az atom –, annál mélyebbre döngölődik a titok, amiért vérben és mocsokban világra jött.

„Alacsonyán szállnak a fecskék meg az F–16-os bombázók. Háború lesz, érzem. Napok óta szaggat a derekam.”

„A menyem folyton a mosógépbe hajigálja a galuskaszaggatót.”

„A mobiltelefon a nép ópiuma.”

„Már Lenin is megmondta, hogy a kisüzem állandóan, napról napra, óráról órára, spontán és tömegméretekben szüli a kapitalizmust és a burzsoáziát.”

„Na látja. Minálunk meg leszakadt a lift. Ketten voltak benne, egy nő meg a kutyája. Mind a ketten szörnyethaltak.”

„Kész rablás, amennyit elkérnek egy vacak, fás karalábéért.”

„Ne csodálja. Tamás Gáspár Miklós szerint ez a világ legreakciósabb állama.”

„Mutasson nekem egy nem reakciós államot, ahol az uralmat bitorló kaszt nem ragaszkodik foggal-körömmel, mindenki más rovására, a hatalmához és a kiváltságaihoz. Az államnak nincsenek kiküszöbölhető hibái: maga az állam a legsúlyosabb hiba, őt kellene kiküszöbölni.”

„Nem mondhatom el mindenkinek, nem mondom el hát senkinek, csak magának: az én megboldogult uram utálta a mákos tésztát.”

„Kapaszkodjon meg: én a káposztás cvekedlit is édesen szeretem, porcu-korral és őrölt borssal jól megszórvva.”

„Ez mindennél élesebben veti föl a kapitalizmus meghaladásának kérdését.”

„Nincs haladás, csak süllyedés a rosszból a még rosszabba. Jogosan szának bennünket a gyöp alatt porladó holtak. Haló porunkban mi is jogosan szánakozhatunk majd az utánunk jövőkön.”

„Nem találjuk az utat se ki, se be. Nincs igen, nincs nem, nincs egyenes vonal, nincs cél.”

Egy akácfa tetején megtelepedett dolmányos varjú félrebillentett fejjel kukkolja a szájukat tépő csoroszltyákat. Hipp-hopp, rosszkedvűen fölrebben – „Karatty, karatty, karatty... Hogy vájjam ki a fékezhetetlen agyvelőtöket! Herótom van az emberektől, pláne, mióta az a Poe nevű szittyós faszkalap azt a bazi nagy fölajtást csinálta a holló körül. Pedig mink, szürke mellényű kálvínista varjak utcahosszal fájintosabbak vagyunk, hugyozzam le a lábam, ha nem igaz, és akkor a csecse hangunkról még nem is szóltam. Szarok rátok!” – és lomhán kirepül a képből.

A helyzet elemzése elől szövegünk egyre újabb, hanyagul odakent anekdotákba araszol.

Az ősidőkben Alain Delonnal is futott egy darabig. Az volt az ábra, hogy partnere lesz Delonnak és Lino Venturának, és ő humorítja majd a női főszerepet a *Kalandorok* című filmben. De pléhre csúszott, nem a bicskanyitogató galgamácsi akcentusa miatt – nagy ügy, utószinkron is van a világon. Attól szart be a dolog, hogy nem tud úszni, eszméletlenül parázik a víztől, márpedig az egyik jelenetben bűvárszerkóban eltemetett hullaként kellett volna az Atlanti-óceánba csobbannia. Naná, hogy kiesett a cukrosdobozból. Pedig milyen halálian mutatott volna a címlistán, mindjárt Delon és Ventura neve után: *avec Miranda Börcsök de Galgamácsa*. Egy girnyó, se-melle-se-feneke cafka kapta meg a szerepet, aki ha a kafeai recept szerinti rusnya rovarrá nem is, de a fűzfa leg-

magasabb ágára fölmászó kecskebékává minden kecmec nélkül átváltozik, ha muszáj, csak hogy filmvászonra kerülhessen, ő meg csak mint kisegítő *script girl* sunnyogott a forgatásokon.

Álszociográfiai mélyközhelyeknél aligha juthatunk tovább. Redundanciában utazunk.

„Megpendítem nyelvemnek gyönyörű szólását. Kiürítek mindent, ami belém szorult.

Bennem vannak a szeretője házát nem találó szegénylegénynek utat mutató csillagok évmilliókkal ezelőtt elindult fénysugarai, a bölgőnek nézett ég, az üstökösök, a felhők, a maga járásán mindig lemenő nap, a hold, a holdas, nagy téli éjszakák, a hatholdas rózsakert, a napszakok, az évszakok, az erek, a csermelyek, a patakok, melyek hajjain piroslik az este, a folyók, melyeknek ha a vizük volnék, bánatot nem tudnék, a tócsák, a pocsolyák, a tavak, a zuhatagok, az örvények, a tengerszemek, a tengerek, az óceánok, az öblök, a fjordok, a kikötők, a rakpartok, a Quai d'Orsay Párizsban, a szigetetek, a lángban álló szigettenger, a dombok, melyekre nem jó görögdiannyét ültetni, a csitári hegyek, melyek alatt régen leesett a hó, az erdők, a völgyek, a bujdosók hús ligetei, a méltatlanul ócsárolt bokrok, a szakadékok, a barlangok, a tűzhányók, a gleccserek, az esők, a havazások, a hófúvások, a hógolyók, a hóemberek, a párák, a ködök, a zúzmarák, a fagyok, a jégcsapok, a rianások, a korcsolyák, az aranyember, a vizet árasztó tavaszi szelek, a viharok, a jégesők, az orkánok, a tájfunok, a hurrikánok, a mennydörgések, a villámcsapások, a tűzvések, a lavinák, az árvizek, melyek zúgva, bölgve törik át a gátat, az aszályok, a földrengések, a hegyomlások, a növények, a fák, melyektől nem látjuk az erdőt, az úton röpködő tréfás falevelek, a bokrok, a nádasok, a hajdani eltévedt lovas vak ügetése, a virágok, a gombák, a héjak, a magok, a gyógyfüvek, az avar, a hínár, a moha, a mohácsi vész, a szalma, a rendben levő széna, a síkságok, a puszták népe, a sivatagok, a szavanna, a szántóföldek, a magyar ugar, a mezők, a kertek, a parkok, melyeken árnyak teste zuhan át, a pázsit, a gyöp, az ebéd a gypsoron, a fasorok, a sétányok, a Villa d'Este szökőkútjai, az ásványok, a kavicsok, a kövek, melyek nem esnek le a szívünkről, akár kicsik, akár nagyok, a sziklák, a homok, a szik, az agyag, a vályog, a fekete gyémántok, a mészkő, a téglák, a latyak, az örült sár, a lúp, az ingovány, a mocsár, a posvány, aminek iszapját szopva éldegélünk, a kutak, a források, a bogarak, a Halál-tó felett kerengő szép, bátor, büszke madarak, a pillangók, a halak, melyekből nem sok terem a nagy Balatonban, bruhha-bruhha-bruhaha, a háziállatok, a vadállatok, a szerszámok, a kulcsok, a hangszerek, a kötők, a könyvek, a térképek, az írószerek, a ceruzák, a rádiók, a kréták, melyek körül nincs hiba, az idegen tollak, melyekkel imádunk ékeskedni, a lila tinták, melyekről Kosztolányi álmodott, az írógépek, a festékek, a festőeszközök, az ecsetek, a vésők, a kalapácsok, az üllők, a sarlók, a kiegyenesített kaszák, a sajkák, a ladikok, melyeken általmennénk a Tiszán, a dereglyék, a tutajok, a csónakok, a bárkák, a kompok és Kompország, mely legképességesebb álmaiban is csak mászkál két part között, a vitorlás hajók, a sétahajók, a szárnyas hajók, az óceánjárók, a léggömbök, a sárkányok, a cirkusz, Eötvös zenebohóc, Durbints sógor, a falu jegyzője, a léghajók, a helikopterek, a repülőgépek, az űrhajók, a kerékvágások, a csapások, a vízmosások, az ösvények, az országutak, az autópályák, a hidak, a hídavatás balladája, az alagutak, a Matuska

Szilveszterről elnevezett viaduktok, a taligák, a kordék, a riksák, a négyökrös szekerek, a szánkók, a szánok, a hintók, a konflisok, a vörös postakocsik, a kérekpárok, a triciklik, Trianon, a vonatok, a Kanizsára menő gőzösök, az autók, az álmukban egy picit csöngető villamosok, a földalattik, az anyagok, a pamut, a vászon, a karton, a barhent, a bársony, a selyem, a batiszt, a puplin, a plüss, a tüll, a halasi csipke, a brokát, a gyapjú, a pénz meg a posztó, a szövetek, a cserép, a porcelán, a gránit, a márvány, a bazalt, a szőrme, az irha, a csont meg a bőr és a fájdalom, a minták, a ruhák, az ingek, a blúzok, a mellények, a pulóverek, a kardigánok, a sortok, a forrónadrágok, a miniszoknyák, a maxiszoknyák, a rokolyák, a farmernadrágok, a kosztümök, a kisestélyik, a nagyestélyik, a kimonók, a kabátok, az álomszuszék bundák, a bugyik, a melltartók, a kombinék, az alsószoknyák, a bikinik, a sálak, a stólák, a fátylak, a maszkok, az álarcok, a kendők, a szalagok, a pántlikák, a fodrok, melyekből tizenhárom van a szoknyán, a rongyok, amiket rázunk, a kokárdák, az önkívületben lobo-
gó zászlók, az övek, a napszemüvegek, a kontakthályogok, a harisnyák, a zoknik, a kalapok, a sapkák, a főkötők, a fityulák, a kucsmák, a kesztyűk, a cipők, melyekről nem tudjuk, hol szorítanak, a cipőfűzők, a papucsok, a szandálok, a saruk, a csizmák, az üzött-fűzött bocskorok, az ernyők, melyek fenn vannak, és nincsen kas, az esernyők, a napernyők, a húzózárok, a tépőzárok, a legyezők, a csatok, az ékszerek, a drágakövek, a fülbevalók, az új divatú, nem cifra, de jó szoros nyakravalók, az amulettek, a boglárok, a násfák, a gyöngyök, a kösöntyűk, a csön-csön gyűrűk, a karperecek, a bokaláncok, a tükrök, Alice csodaország, a pomádék, a smink, a púder, a krémek, a balzsamok, a rúzsok, a pacsulik, a körömlakkok, a körömrészelő, a szemöldökcsipeszek, a fésűk, a haj-, a fog-, a ruha-, a cipő-, a sár-, a vécé-, a lóvakaró kefe, meg amelyiket enni szoktam, ha nem találok valamelyiket, kefélésre termett muffomat is említhetném, egyáltalán nem mellesleg, a szappanok, a szappanbuborékok, a samponok, a szivacsok, a mosdótálak, a fürdőszobák, a fürdőkádak, a fürdő-sók, a fürdőhabok, a zuhanyzó, a medencék, a törülközők, a fürdőlepedők, a fürdőköpenyek, a vécék, a bilik, a bidék, a vatták, a tamponok, a vérszomjas istenségeknek áldozatul bemutatott havivérzések, a hőmérők, a lázmérők, a pelenkák, a bútorok, a szőnyegek, a gyékények, melyeket kihúznak alólunk, a függönyök, a vasfüggöny, a lábtörlők, az ágyak, a díványok, a pamlagok, a ke-revetek, a hencserek, a nyikorgó rugók, a párnák, a dunyhák, a takarók, a paplanok, a plédek, a lepedők, a huzatok, a hálóingek, a pizsamák, a pongyolák, a hálószákok, a gombok, az eszterlánci cérnák, a hosszú láncon tartott tanyasi kutyák, a végighúzódsra betegesen hajlamos vörös fonalak, a varrótűk, a kötőtűk, a horgolótűk, a gombostűk, a biztosítótűk, a gyűszűk, az ollók, a varró-
gépek, a vasalók, az órák, a játékszerek, a sakk, a kártya, a pingpong, a babák, a bábuk, a csörgők, a csengettyűk, a golyók, a labdák, a labdaházi eskü, a mókuskerek, a karikák, az egyiptomi hét karikacsapás, a szürke hétköznapi és a még szürkébb ünnepek, a rút szibarita vázák, az edények, az evőeszkö-zők, a dugóhúzó, a konzervnyitók, a fogpiszkálók, a csészék, a csuprok, a po-harak, a korsók, a kupák, a kelyhek, az ivókürtök, a tányérok, a tálcák, a tálak, a kancsók, a köcsögök, a kulacsok, a butykosok, a termosok, a kannák, a ki-csiny hordócskák, melyekben jó bor terem, az öles kondér, amiben a halál ba-bot főz, a kosarak, a retikülök, a táskák, a bőröndök, a csöbrök, a vödrök, a tili-toli egyikből a másikba, a teknők, a teknővájó cigányok, a skatulyák, a dobozok, a bödönök, a ládák, a zsákok, a kaptárak, a hamutartók, az urnák, a cinkelt szavazások, a kávéfőzők, a kávédarálók, az ízek, az ételek, az italok, a víz, a tej,

a tea, a kávé, a sajt, a só, a lágy kenyér, aminek megesszük a javát, a méz, a mosolygó alma, a csengő barack, a dinnye, a dió, a szőlő, a bor, a cukor, a gyümölcsök, a zöldségek, a fűszerek, a terítők, a szalvéták, a tűz, amit meg-
 raknak, mégis elaluszik, a tűzhelyek, a kályhák, a kemencék, a kandallók, a kémények, a kéményseprők, a putrik, a jurták, a sátrak, a fölszedett sátorfák,
 a viskók, Tamás bátya kunyhója, a házak, melyek előtt van egy magas eperfa,
 a pagodák, a villák, a paloták, a kastélyok, a várak, a tanyák, a falvak, a kisvá-
 rosok őszi vasárnapjai, a nagyvárosok, a városállam, a tornyok, melyekből
 Majlandban harminckettő látszik, a kapuk, melyeket Dózsa népe csörömpö-
 léssel csuk le, a pincék, a présházak, a borházak, a ravatalozók, a temetők, a
 kápolnák, az imaházak, a templomok, a katedrálisok, a mecsetek, a minare-
 tek, a sztúpák, a fények, a színek, a formák, a képek, a szobrok, a gyufák, az
 öngyújtók, az őszi éjszakában égő pásztor tüzek, a csonkig égő gyertyák, a tör-
 hetetlen mécsesek, az őrlángok, a fáklyák, a lampionok, a petróleumlámpák,
 a villanykörték, a csillárok, a jelzőlámpák, a fényszórók, a messze valahol lán-
 goló fároszok, a szagok, az illatok, az illatszerek, a bűzök, a csönd, a hangok,
 az északi, vándor dalok meg a hirtelen, kósza dalok, a zene, a szavak, a mon-
 datok, a nyelvek, a költészet, az irodalom, a suttogások, a sikolyok, az üvölté-
 sek, a tapintások, a simogatások, a csókok, az ölelések, a pofonok, a rúgások,
 a sebek, a könnyek, a düh, a kín, a láz, a szomj, a vágy, a kéj, a vér, ami forr,
 mint az örvény árja, a vérszerződés, a Vérmező, a vérpad, a vérbehullt fejekkel
 játszott lovaspóló, bennem van minden áldás és átok, *sors bona* és a tépé-
 sünkre szakosodott balsors, gyöngédség és durvaság, udvariasság és gorom-
 baság, szemérem és trágárság, kéjvágy és csömör, erényesség és repedtsar-
 kúság, illat és bűdösség, szépség és rondaság, tisztaság és mocsok, boldogság
 és boldogtalanság, termékenység és meddőség, önfeláldozás és gyilkolás,
 csecsemők gügyögése és haldoklók hörgése, részvét és utálkozás, szenvedé-
 ly és közöny, bennem van Mozart és Beethoven, Schubert és Chopin, Grieg
 és Bartók, Shakespeare és Puskin, Bosch és Csontváry, Petőfi és Bulgakov,
 Kuprin és Tersánszky, Ady és Boris Vian, Lao-ce és Alexandra David-Neel,
 Andersen és Jókai, Becky Sharp, Hester Prynne, Effi Briest, Mrs. Marple,
 de Rênálné, Bovaryné, Nana, Natasa Rosztova, Anna Karenina, Csehov kutyás
 hölgye, Éva, Iluska, Tünde, Melinda, Gertrudis, Égető Eszter, a lőcsei fehér asz-
 szony, a funtineli boszorkány, Móricz Zsigmond Árvácskája, Weöres Sándor
 Psychéje, Zrínyi Ilona, Hrúz Mária, Szendrey Júlia, Pöcze Borbála, Boncza Ber-
 ta, Polcz Alaine, Vankóné Dudás Juli, Sebestyén Márta, Aszpázia, Pénelopé,
 Szapphó, Kleopátra, Hildegard von Bingen, Lady Godiva, a vastag Margot,
 Jeanne d'Arc, Madame Pompadour, Sévignéné, Louise Michel, a »Vörös Szűz«,
 Marie Curie, Mary Shelley, Clara Schumann, Liszt Cosima, Isabelle Eberhardt,
 Lou Andreas-Salomé, Anaïs Nin, Astrid Lindgren, Martha Argerich, Anna
 Ahmatova, meg a kelekótya írásdühönc, aki belém maszturbálta magát, és
 tücsköt-bogarat összehordt itt rólam – és... és... és...

Sorolhatnám inam szakadtáig. Ha meghalok, és megszabadulok a benyo-
 mások, észleletek, gondolattársítások, emlékek – trillák, képzetek, kedv, remé-
 nyek – ballasztjától, ezt mind-mind rátok hagyom. Üres kézzel jöttem, üres
 kézzel megyek el. Zephyr leszek, nyugati szél, ami fölveri nyári álmából a Föld-
 közeli-tengert, belesodródik a közelítő télbe, és balzsamos illatok közt lengedez
 az idők végezetéig. Temessétek mellém a viola da gambámat meg a palóc
 pásztorfurulyámat. Tűz, víz, ég, föld, istenek: szeressétek a lányomat, és visel-
 jétek gondját a macskáimnak!”

Művünknek nincs sem sajátosan irodalmi, sem azon kívüli, heurisztikus vagy szifilisztikus értéke.

Ha szökőévenként egyszer beesz hozzá a fene valami zöldfülű sutyerákot, belédiktál néhány kupicával a kerítésszagató pálinkájából, aztán előkotorja és mutogatni kezdi a szúette aktfotóit („Einstead Fotó”). Nem igaz, milyen dögös csinibaba volt hajdanában: a termete pálmafa, a haja hollófekete, a szemei galambok, a nyaka gyöngyfüzér, az ajka karmazsinszalag, a lehelete almaillatú, a szava patakcsobogás, a két melle két gazella, a hasa liliomok övezte búzaasztag, a köldöke kerekded csésze, csípőjének hajlása művészek alkotta kösöntyű, a lábai sudár márványoszlopok. Fényképész volt az első férje, a kívánalmak célszerű fénynöke Tankisztánban és Bankisztánban: udvari fotográfus egy pártállami napilapnál, majd amikor fordult a kocka, egy katolikus püspökségnél; ő csinálta róla az aktfotókat annó dacumál. Ha tükör elé áll, mindig az ugrik be neki, hogy az olyan rusnya szipirtyókat, amilyen ő is, be kéne tiltani, ebből kifolyólag újra meg kéne honosítani a boszorkányégetést.

Akármilyen leharcolt vén csotrogány, azért még bizzeg a mihonyája. Hét-szentség, hogy üzekedne még, ha volna kivel. Kurvára bírná minden porcikája, ha megmarcangolná, szétcincálná, ripityára kúrná egy tökös lepedőakrobata. Egyből elmúlna a hólyaghurutja. Delon is vén csont lehet már, ha él még egyáltalán. Ugyan föláll-e még neki? „Az élet nevű vállalkozásba a szépségemet vittem be apportként. Milyen volt szókeségem, nem tudom már, de azt tudom, hogy nem szokék a mezők. Delon azt mondogatta nekem mindig, hogy kiköpött Urbinói Vénusz vagyok, pont amilyennek Tiziano vászonra pingálta, meg hogy nyilván nem csirketápon, hanem disznóhúson és tarhonyán cseperedtem föl fatornyos hazámban.”

Van vagy tíz éve, hogy meghalt az ura – „Bólé” tüzes csődör volt, ámbár egyszázból, nyüzöge macskajancsinak látszott –; beleőszült az elvesztésébe. Azóta csak tengődik, mint Toldi lova a szeméten. Kap egy picsányi kis özvegyi nyugdíjat, ha meg egy palimadár nála akar héderezni, kiadja a padlásszobáját, és kakukk. Tele van a petefészke a teljes istenséggel. A Föld a világegyetem büntető gyarmata, letenné rá a nagyesküt. Kivégzőgépre van téve a láthatatlan szíjakra fűzött emberiség: Prokrasztész-ágy, aszfaltpéő szerkentyű, nyaktiló, patkányméreg, nukleáris néphülyítés, meg a Kafka úr szabadalmaztatta fegyencgyarmati kifingató buzerátor globálissá baszkurált, furmányos kutylékára.

A problémákat elkenjük és kikerüljük. Nem vagyunk szolidárisak az anyagunkkal, nem észleljük saját irodalmi lehetőségeinket.

Fokról fokra, lassan, mint a cheshire-i macska, kiszáll a buliból. Nem hányódik tovább a nagy bűdös semmiből még nagyobb és még bűdösebb semmibe tartó világ közepén, ahol ideiglenesen, esetlegesen, kéretlenül és hivatlanul fölbukkant. Nagy túróst lesz őbelőle angyal vagy púpos tevé. Csak egy keserű finctor marad a helyén. Lebeg egy darabig a levegőben, aztán – pikk-pakk-pukk – dupla nullás semmivé foszlik, mintha soha nem is létezett volna. Többé nem látjátok szümtükkkel, feleim. Legföljebb álmotokban jelenik meg. A glóbusz folytonos idomításnak és ellenőrzésnek alávetett, minden módon számon tartott kétlábú tollatlanjai között bottal üthetitek az XA-607809 leltári számú öz-

vegy Bosnyák Lehelné, leánykori nevén Börcsök Miranda nyomát. Nem támasztja föl se könny, se szó, se vegyszer.

Ha Bosnyákné életének további – nem ennyire ponyvaízű, és nem ilyen vássott jassznyelven elmakogott – részleteire is kíváncsiak vagytok, forduljatok határtalan bizalommal a magyarok külön bejáratú arkangyalához, Torda fia Bendegúzhoz, aki ugyanolyan nagymenő, beleváló arkangyal, mint Mihály, Gábiel, Rafael vagy Uriel, de nem a jeruzsálemi illetőségű Jehova fennhatósága alá tartozik, hanem a hatalmától megfosztott, száműzetésben tengődő, egy Lajosmizse melletti tanyán kancákat fedezettető Magyarok Istenét vallja följobbvalójának, cifraszűrben, lobogós gatyában és árvalányhajjas Kossuth-kalapban jár, parazsat abrakoló táltos paripáját nyereg nélkül, szőréen üli meg, de angyal kollégáitól eltérően nem isteni fénnel és nem is kézrátétellel vagy ráolvasással, hanem fütyülős barackkal, birkapörkölttel, cigányzenével és jóízű káromkodással gyógyítja urdunga, tering, ármány, lidérc, fene, guta meg kismillió egyéb nyavalya gyötörtjeit. Tőle kérvényeztétek – megtámogatva egy gönci hordó somlai juhfarokkal meg néhány oldal sózott szalonnával, amit akasztott ember kötelére aggattatok, hogy meg ne avasodjon –, hogy nyissa meg előttek az emberiség emlékezetbankját, a kozmikus tudás Akasa-krónikáját. Kutyabőrre körmöljétek rá a kérvényt, de rovásírással ám, ha jót akartok, mert Torda fia Bendegúz, a magyarok arkangyala a papírt semmire se becsüli, a latin betűk meg csípi a szemét.

A rosszul megválasztott irodalmi konvenció, a legkézenfekvőbb „megoldások” alkalmazása miatt tapasztalataink ebek harmincadjára jutnak.

Nincs maradandó mű az irodalom óceánjában, amely meghaladná zsenialításban ezt a napihírt: „Tegnap éjjel egy idős nő a Dunába vetette magát a Margit-hídról.”

Szövegünk: a valóság elkótyavetyélése, sémába idomítása; olvasói kánpad, szövegvesztőhely. Következésképpen nem járulunk hozzá a társadalmi tudat finomításához.

„Csak az a tiéd, amit elajándékoztál”, idézte mottóul egyik verse fölé Anna Ahmatova. Semmit sem szeretett megtartani és birtokolni. Mindenét szétosztogatta, tulajdontárgyak nélkül élt. Ha ajándékot kapott, sürgősen elpasszolta. „Álmomban bárkit megidézhetek, és nem kell repülőre ülnöm – írta –, hogy akárhol ott teremjek, vagy fölszárnyaljak bármilyen magasságba.”

Mármost miért hozunk létre rossz műveket, hiszen senkinek sem okoz fejfájást a hiányuk?